

Sygn. akt V KK 322/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **P. K.**

skazanego za czyn z art. 209 § 1 a k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 14 listopada 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Zgierzu

z dnia 6 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 249/21,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.
umarza postępowanie karne wobec P. K., a kosztami procesu w
tej sprawie obciąża Skarb Państwa;**

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że w okresie od 13 stycznia 2018 r. do 22 lutego 2019 r. w miejscowości P. woj. [...] uchylał się od wykonania obowiązku

alimentacyjnego orzeczonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Zgierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III RC [...], z dnia 27 kwietnia 2012 r. w kwocie po 500 zł miesięcznie na rzecz małoletniego O. S. i w kwocie po 500 zł miesięcznie na rzecz małoletniej N. S., przy czym łączna wartość powstałych wskutek tego zaległości alimentacyjnych przekroczyła równowartość co najmniej trzykrotnego świadczenia okresowego, jak też opóźnienie zaległego świadczenia przekroczyło okres trzech miesięcy, przez co naraził swoje małoletnie dzieci: O. S. i N. S. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k.

Wyrokiem nakazowym z dnia 6 kwietnia 2021 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie o sygn. akt II K 249/21 uznał oskarżonego P. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z tą zmianą, że wyeliminował z opisu czynu sformułowanie *„jak też opóźnienie zaległego świadczenia przekroczyło okres trzech miesięcy”*, czym oskarżony wypełnił dyspozycję art. 209 § 1a k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1 i § 1a pkt 1 k.k. i art. 35 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 25 godzin miesięcznie, a ponadto na podstawie art. 72 § 1 pkt 3 k.k. w zw. z art. 34 § 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do bieżącego wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie swoich dzieci O. S. i N. S..

Orzeczenie to uprawomocniło się bez postępowania odwoławczego w dniu 22 kwietnia 2021 r. (k. 39 akt SN zwrotne potwierdzenie odbioru od obrońcy r.pr. O. P. -doręczenie nastąpiło w dniu 14 kwietnia 2021 r., nie zaś jak wskazano na k. 87 akt II K 249/21 w dniu 15 kwietnia 2021 r.).

Kasację na korzyść skazanego wniosł Prokurator Generalny, który zaskarżając wyrok w całości zarzucił *„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k. i art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. polegające na wydaniu wobec P. K. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209 § 1a k.k. i wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości, co skutkowało skazaniem P. K. wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K*

249/21 za czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony w okresie od 13 stycznia 2018 r. do 22 lutego 2019 r. podczas gdy za tożsamy występki, popełniony na szkodę tych samych małoletnich pokrzywdzonych, zawierający się w granicach czasowych od 13 stycznia 2018 r. do 5 maja 2020 r. P. K. został już uprzednio prawomocnie skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2021 r. sygn. akt II K 1410/20, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”

Stawiając ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Bezsporne jest, że P. K. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2021 r., w sprawie o sygn. akt II K 1410/20, za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. popełnione na szkodę swoich dzieci O. S. i N. S., przy przyjęciu, że czyn ten miał miejsce w okresie od 13 stycznia 2018 r. do 5 maja 2020 r. w miejscowości P., pow. [...], woj. [...], uchylenie się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego dotyczyło obowiązku orzeczonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 października 2016 r., w sprawie o sygn. akt II C [...], a należne alimenty określono w kwotach po 600 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego syna O. S. oraz na rzecz małoletniej córki N. S., przy czym łączna wartość powstałych wskutek zachowanie oskarżonego zaległości alimentacyjnych przekroczyła równowartość co najmniej trzykrotnej sumy świadczeń okresowych, przez co naraził uprawnionych na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Za tak opisane przestępstwo na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 k.k. wymierzono mu karę roku ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a także zobowiązano go do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie swoich dzieci O. S. i N. S..

Orzeczenie to uprawomocniło się bez postępowania odwoławczego w dniu 2 lutego 2021 r., nie zaś jak błędnie wskazano w zarządzeniu na k. 129 akt II 1410/20, w dniu 1 lutego 2021 r. (por. zwrotne potwierdzenie odbioru k.133-134). Aktem oskarżenia w sprawie II K 249/21 zarzucono oskarżonemu tymczasem ten sam czyn, co czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym w sprawie II K 1410/20, przy czym jedyną istotną różnicą było to, że czas popełnienia przestępstwa co do którego orzeczono w sprawie II K 249/21 określono na 22 lutego 2019 r., gdy w sprawie II K 1410/20 końcową datą jego popełnienia był 5 maja 2020 r. Oznacza to, że czyn przypisany oskarżonemu w sprawie II K 249/21 w pełnym zakresie wchodził w czas popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1a k.k. za które skazany został oskarżony w sprawie II K 1410/20. Nie dostrzegając prawomocnego skazania i orzekając w sprawie II K 249/21 Sąd Rejonowy w Zgierzu dopuścił się obrazy art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., albowiem orzekł ponownie co do czynu, co do którego istniało już wcześniej prawomocne orzeczenie.

Bez znaczenia dla oceny tożsamości czynów przypisanych skazanemu w obu wyrokach pozostaje kwestia odmienności orzeczeń sądowych będących źródłem nałożonego na skazanego obowiązku alimentacyjnego. W treści wyroku nakazowego w sprawie II K 249/21, mowa jest o wyroku zaocznym Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt III RC [...], zasądzającym alimenty w kwotach po 500 złotych na każde z uprawnionych dzieci, gdy w wyroku nakazowym w sprawie II K 1410/20 przywołano wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 października 2016 r., sygn. akt II C [...], zasądzający alimenty w kwotach po 600 złotych na każde z dzieci. Z akt sprawy II K 249/21, w szczególności z odpisu wyroku Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 7 sierpnia 2018 r. w sprawie II K 173/18 wynika, że o ile wyrok w sprawie III RC [...] skonkretyzował obowiązek opieki, polegający nałożeniu na utrzymanie małoletnich, to kolejny wyrok zaoczny, w sprawie II C [...] jedynie podwyższył kwotę zasądzonych alimentów (k. 70 - akta o sygn. II K 249/21). Zatem w obu wyrokach w sposób tożsamy określono nie tylko uprawnione dzieci skazanego, ale i źródło obowiązku alimentacyjnego na nim ciążącego (orzeczenie sądowe). Ubocznie należało wytknąć orzekającemu w tej sprawie sądowi, że zupełnie bez należytej uwagi, wnikliwości i koniecznej staranności podszedł do kwestii

aktualizacji danych o karalności oskarżonego. Jak wynika z akt sprawy informacja z Krajowego Rejestru Karnego dotycząca P. K. pochodziła z dnia 24 stycznia 2019 r. (k. 26-27 akt II K 249/21) co zważywszy na regulację w § 309 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2021, poz. 2046) dowodzi wadliwego procedowania w tym zakresie. Gdyby sąd orzekający w sprawie przed wydaniem wyroku nakazowego dane te uaktualnił, to miałby szanse ustalić, że istnieje już prawomocne orzeczenie kończące postępowanie karne skazujące P. K. za przestępstwo niealimentacji, co dałoby szanse na dołączenie odpisu wyroku ze sprawy II K 1410/20, a w konsekwencji umożliwiłoby podjęcie właściwej decyzji, tj. umorzenie postępowania. Brak takiego postąpienia sądu skutkowało naruszeniem dyspozycji art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., co musiało prowadzić do uchylenia zaskarżonego kasacją wyroku oraz umorzeniem postępowania karnego wobec oskarżonego, a także obciążenie wydatkami postępowania karnego Skarb Państwa w oparciu o treść art. 632 pkt 2 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[as]